

Шевченко О. С. - здобувач кафедри теорії держави та права науковий співробітник відділу організації науково-дослідної роботи Національної академії внутрішніх справ

СУСПІЛЬНА СОЛІДАРНІСТЬ ЗАДЛЯ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ

Суспільні перетворення, які супроводжували занепад соціально-економічної системи в «соціалістичних» країнах, торкнулися всіх без винятку аспектів людського буття. Це стосується, передусім, економічних, соціальних, політичних, ідеологічних та інших відносин, що становлять цілісний комплекс соціальних інститутів суспільства. Процеси перебудови соціальної сфери, яка є носієм більшості державних зобов'язань перед суспільством, у сучасних умовах мають значною мірою різноплановий та найчастіше спонтанний характер, що стоїть на заваді активної розбудови соціальної держави, задекларованій у ст. 1 Основного Закону України, та зумовлює необхідність здійснення ґрунтовних теоретико-методологічних розвідок з метою пошуку адекватних теорій, концепцій та закономірностей, що становлять зміст сучасної парадигми державотворення та дають змогу розв'язувати низку проблем, накопичених протягом останніх десятиліть у нашому суспільстві. Однією з глобальних проблем є саме подолання корупції в нашій державі.

Окремі дослідники взагалі вважають, що корупція стала ключовою політичною проблемою кінця ХХ - початку ХХІ ст. За будь-яких підходів та оцінок однозначним є те, що феномен корупції є проблемою політико-владних відносин, розв'язання якої для багатьох країн є надзвичайно актуальною справою. Це певною мірою стосується України, високий рівень корумпованості якої визнано її політичним керівництвом, законодавчими органами, вітчизняними й зарубіжними аналітиками, відповідними міжнародними інституціями та власне громадянами України.

Останнім часом вчені різних галузей наук ретельно вивчають проблеми державних механізмів боротьби з корупцією. У працях таких науковців, як В. Б. Авер'янов, В. Д. Бакуменко, С. Д. Дубенко, М. І. Мельник, В. М. Мартиненко, Т. В. Мотренко, Н. Р. Нижник, В. М. Олуйко, О. Я. Прохоренко та багатьох інших, досить фундаментально розроблено тематику боротьби з цим явищем. Проте в умовах розвитку сучасного українського законодавства на шляху до консолідації суспільства особливо нагальним є вивчення механізмів подолання корупції в реаліях сьогодення.

Це явище негативно впливає на різні сфери суспільного життя: економіку, політику, управління, соціальну та правову сфери, громадську свідомість, міжнародний імідж тощо. Корумповані відносини політико-владної еліти дедалі більше витісняють правові, етичні норми відносин між людьми, з аномалії вони поступово перетворюються на

норму поведінки у системі політико-владної взаємодії, що чітко простежуються в сучасній Україні [1].

Подолання зазначеного негативного явища можливе за умов докладання зусиль усіх учасників суспільних відносин. Відповідно до концепції солідаризму, вирішення цього питання спрямоване на узгодження інтересів і цінностей. Спільнота й держава зобов'язані багатосторонньо співпрацювати для подолання корупційних проявів.

На нашу думку, упровадження такої концепції може стати ефективною на шляху до реалізації антикорупційної політики. Солідаризм є соціально-політичною концепцією, що проголошує первинним і визначальним фактором життя будь-якого суспільства солідарність його членів. До того ж, він є своєрідною стратегією мобілізації соціуму в період глибоких криз або загроз (розповсюдження корупційних діянь) і різко підвищує мобілізаційні можливості соціуму та його ефективність за рахунок синергетичного ефекту, який виникає під час усвідомлення різними соціальними групами спільності інтересів і здійснення ними погоджених дій.

Як наголошує С. С. Серьогін, удосконалення механізмів попередження та протидії корупції в органах публічної влади передбачає залучення до антикорупційної діяльності інститутів держави і громадянського суспільства. Зокрема, має бути конкретизовано функції та завдання органів державного управління, які здійснюють антикорупційну діяльність на національному, регіональному й місцевому рівнях; визначено комплекс форм, засобів, інструментів антикорупційної роботи з урахуванням міжнародного досвіду [2, с. 83].

У цьому контексті слід констатувати, що для того, щоб перейти від держави, де корупція проникає в усі аспекти повсякденного життя, до держави, де громадяни та підприємства стикаються з корупцією вкрай рідко, потрібна широка суспільна відповідь. За найсприятливіших умов вплив закону є надто слабким для того, щоб запобігти корупції. Він має бути, передусім, доповнений етичними переконаннями.

Сьогодні потрібно зосереджуватись не лише на правових аспектах, щоб створити нову культуру, потрібні ширші суспільні зусилля. Нова культура обов'язкова для заміни укоріненої корупції, успадкованої від Радянського Союзу та періоду після його розпаду. Нова культура відображатиме любов до України як до окремої національної спільноти [3].

Зважаючи на концепцію солідаризму, можна запропонувати такі запобіжні дії проти корупції:

- проведення послідовної демократизації всіх сфер суспільства;
- формування громадянської свідомості й активності в процесі здійснення соціально-економічного реформування;
- здійснення демократизації та збільшення відкритості влади;
- забезпечення прозорості й зрозумілості для населення державних рішень, діяльності управлінського апарату;
- розвиток засад громадянського суспільства;

- створення всіма економічними, організаційно-управлінськими, професійно-освітніми, морально-психологічними засобами механізму виховання в усіх працівників, зайнятих наданням послуг населенню, порядності, чесності, професіоналізму;

- здійснення комплексу ідеологічних і масово-політичних заходів, що сприяли б визначенню в суспільстві політичних сил, які очолюють, ініціюють та активізують державну й громадську діяльність, пов'язану з подоланням та запобіганням корупції;

- сприяння підприємницькій діяльності та чесній конкуренції;

- здійснення правових заходів шляхом забезпечення захисту прав людини та громадянина [4, с. 197].

Визнаємо, що основним напрямом у подоланні корупції повинна стати прискорена розбудова атрибуту солідарної держави з конкурентоспроможною економікою, здатною забезпечити людський розвиток, гідний рівень і якість життя громадян, що є основою концепції солідаризму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Корупція як одна з найактуальніших соціальних проблем сучасності [Електронний ресурс]. - Режим доступу:

www.carpathia.gov.ua/main/en/publication/content/2027/htm. - Назва з екрана.

2. Серьогін С. С. Антикорупційні державні стратегії в системі публічного адміністрування: міжнародний досвід / С. С. Серьогін // Розвиток публічного адміністрування на засадах менеджменту: європейський контекст : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 15-16 трав. 2009 р.). - Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2009. - С. 83-84.

3. Сучасний стан корупції в Україні та шляхи її подолання [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://kneu.edu.ua/userfiles/Credit_Economics_Department/KMBD/04%202016+stud/denisenko.pdf. - Назва з екрана.

4. Пірен М. Запобігання корупції в системі політико-владних відносин сучасного українського суспільства / М. Пірен, В. Ребкало // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. - 2011. - № 4. - С. 191-200.